

De hartslag van het leven

Is de hartslag van het leven
niet de liefde van de Heer?
Liefde draagt hen meer en meer,
die in dienst van Hem zich geven.
Alle dingen hebben tijd,
maar Gods liefde eeuwigheid.

Gezang 426:1 Liedboek voor de Kerken

De hartslag van het leven

Visie op het leven
en werken van de
Protestantse Kerk in
Nederland

Protestantse Kerk in Nederland, Utrecht
Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

INHOUDSOPGAVE

9 Inleiding

Visie in vier thema's

- 14 *Thema 1.* 'Op de dag van de opstanding' – de inhoud
- 19 *Thema 2.* 'Twee of drie in Jezus' naam' – de vorm
- 23 *Thema 3.* Politiek lichaam – de samenleving
- 26 *Thema 4.* 'Samen met alle heiligen' – kerk met anderen

Handvatten voor beleid

- 33 *Thema 1.* Handvatten bij 'de inhoud'
 - Het geloofsgesprek rondom de Bijbel
 - Inwijding in het geloof en (missionaire) cursussen
- 35 *Thema 2.* Handvatten bij 'de vorm'
 - Vormen van gemeentezijn
 - Vormen van liturgie

- 39 *Thema 3.* Handvatten bij 'de samenleving'
- Diaconaat
 - Kerk als alternatieve samenleving: ethiek
- 41 *Thema 4.* Handvatten bij 'kerk met anderen'
- Migrantkerken
 - Oude en nieuwe oecumene
- 44 **Appendix**
Wat is een visienota?
Wat is de relatie met de visienota 'Leren leven van de verwondering'?
Gesprekshandleiding
- 47 **Fotoverantwoording**
- 48 **Colofon**

Hij leeft
en Hij geeft
leven

INLEIDING

Het is een voorrecht om te geloven en bij de kerk te horen. Geloof opent de ogen voor wat we zelf niet bedenken en zelf niet maken. Het opent ons voor wat ons begrip te boven gaat en God ons in Zijn goedheid wil geven. We leren erdoor te leven onder de open hemel van Gods liefde. In de kerk worden we ingewijd in het leven met God. De kerk is meer dan alleen maar een menselijke vereniging. De kerk bestaat bij de gratie van Jezus. Hij leeft en Hij geeft leven. Hij is geen idee van vroeger, maar een werkelijkheid hier en nu. Waar twee of drie in Zijn naam samenkomen, is Hij zelf in hun midden. Daar is kerk.

Ook vandaag gaan wereldwijd velen de weg van het geloof. Mannen en vrouwen, ouderen en jongeren beleven de vreugde van het evangelie. Ook vandaag leeft de kerk. Dat geldt ook voor de Protestantse Kerk in Nederland. Op zondag komen in deze kerk in zo'n 1800 gemeenten mensen bijeen om de lofzang te zingen op Gods liefde. Er worden mensen gedoopt. Leden van alle leeftijden beleven en belijden hun geloof en ontmoeten broeders en zusters in de naam van de Heer.

Vanzelfsprekend is dit niet en vanzelf gaat het niet. Er was een tijd dat de kerk wel vanzelf leek voort te leven. Die tijd is voorbij. Op veel plaatsen kraakt het kerkelijk leven in al zijn voegen. Het einde van de vanzelfsprekendheid brengt bij velen onzekerheid en verwarring. Vraag je kerkmensen waar de kerk voor dient, dan blijft het te vaak stil. En het wordt nog stiller na de vraag 'Wat geloof je?' Dat kan voortkomen uit twijfel over de zin en inhoud van het geloof. Vragen als 'hoe is het bestaan van God te rijmen met zo veel leed in de wereld, en is geloof wel nodig om goed te leven', maken geloof voor velen een aanvechtbare zaak. Er is ook twijfel over de toekomst van de eigen gemeente. Wie zit er morgen nog aan de tafel om leiding te geven? Wie doet overmorgen de deur open? Deze vragen dragen velen als een last op de schouders.

Tegelijk zullen velen zich helemaal niet herkennen in dit beeld. Grote groepen van vooral jongeren vinden zelfs dat we moeten ophouden met kreunen en steunen. Groepen die weten dat we een minderheidskerk zijn, maar die met goede moed en liefde de hand aan de ploeg willen slaan.

Wat willen we met deze visienota? Het doel van deze visienota is *moed geven om te geloven en (nieuwe) zin geven om kerk te zijn*. Niet door iets nieuws te verzinnen of een truc toe te passen. Dat helpt hooguit even. Wel door terug te gaan naar de bron, de oorsprong, de kern van de kerk, de Heer van de kerk. Dat geeft ruimte om uit te huilen, maar ook motivatie om opnieuw te beginnen. Een crisis is een kans nieuw zicht te krijgen op waar het om gaat in kerk en geloof. Om dan getroost en met volharding door te

gaan. Er zijn tijden dat het op volharding aan komt. Tijden die tegelijkertijd lef en vindingrijkheid vragen om nieuwe wegen in te slaan. Daaraan wil deze visienota een bijdrage leveren.

De hartslag van het leven, dat is de titel van deze visienota. Hij is ontleend aan een lied waarvan de hele regel luidt: 'Is de hartslag van het leven niet de liefde van de Heer?' Dat is voor ons de kern. Het gaat om het hart dat klopt door geloof, hoop en liefde. Een hart dat klopt omdat er *meer* is dan onze mogelijkheden en onmogelijkheden. Dat *meer* wordt ons gegeven door de levende Geest. Met die hartslag is er toekomst voor het geloof, toekomst voor de kerk en ook toekomst voor de Protestantse Kerk.

Visie in vier thema's

THEMA 1

'OP DE DAG VAN DE OPSTANDING'

DE INHOUD

14

De eerste christenen kwamen samen op de eerste dag van de week, de dag van de opstanding van Jezus. De dood van Jezus leek het einde van de 'Jezus-beweging'. Was het toen al einde verhaal en einde van de kerk? Het antwoord van God op deze dood was de opstanding. Dat maakte alles anders. Dat gaf grond onder de voeten. De eerste christenen haalden het geloof niet uit hun eigen tenen. Er kwam *iets* op hen af, er kwam *iemand* naar hen toe. Ze kwamen niet samen om de stukjes bij elkaar te leggen van wat ze nog geloofden. Het draaide om Jezus Christus die in hun midden was en zei: 'Vrede zij jullie.'

Zo is het nog steeds. Het gaat niet om wat *wij* nog geloven of wat *wij* niet meer geloven. Het gaat om wat ons wordt geschonken: het leven dat ons wordt gegeven, verzoening die ons wordt aangereikt, God zelf. We leven van *genade*. Niet wat iemand bedacht of gepresteerd heeft, geeft de doorslag. Maar wat ons als pure verrassing in Jezus wordt geschonken. Dat delen we. Dat gebeurt op zondag of op andere momenten, als de Schrift opengaat en

Om door
te vertellen
aan jonge
mensen